

Landsbygd i centrum

Nr: 3
Oktober 2020

EN TIDNING FÖR DIG INOM JORDBRUK OCH LANDSBYGD FRÅN LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Livsmedelsförsörjning – lärdomar under pandemin

Hur kan vi främja våra vilda
Pollinatörer?

Retrout
Arbete över
gränserna värnar
fisken och
fisketurismen

INVENTERING AV
ROVDJUR

Retrout

– arbete över gränserna värnar vår fisk och fisketurism

Sportfisketurism, havsöring och restaurering av vattendrag är fokus för Retrout, ett EU-finansierat projekt som Länsstyrelsen Stockholm leder sedan tre år tillbaka. Syftet med projektet är att utveckla och främja hållbar kustfisketurism samtidigt som fiskpopulationerna i Östersjön värnas.

Text: Kristina Nigell

– Östersjön diskuteras ofta i form av miljöproblem och ett yrkesfiske som går i en nedåtgående spiral. Att ha fått möjlighet att jobba med något så positivt och framtidsinriktat som i Retrout är stimulerande och roligt, säger Gustaf Almqvist, marinbiolog vid Länsstyrelsen och verksam inom projektet.

Projektet är ett brett samarbete mellan alltifrån besöks- och intresseorganisationer, kommuner, universitet och forskare till sportfiskeguider. I ett delprojekt koordineras sedan 2018 utvecklingen av fiske-

destinationerna inom området.

– Tillsammans har vi skapat fiskedestinationer runt centrala och södra Östersjön. Stockholms skärgård är en sådan destination. De andra finns i Baltikum och Polen och även Åland kan komma att ingå i samarbetet längre fram, berättar Gustaf.

BALTIC SEA FISHING

Ett framsteg i projektet är att kunna marknadsföra hela Östersjön som ett resmål för hållbart sportfiske, med de olika ländernas destinationer. Allt under namnet Baltic Sea Fishing. En webbplats

(balticseafishing.com) har skapats, där det i skrivande stund finns 28 fiskeguider listade. Ett brett utbud av olika slags fiskeupplevelser erbjuds, alltifrån paketlösningar med fiske, mat och boende för den långväga resenären, till hel- och halvdagsbokningar.

– Att upprätta samarbeten över landgränserna har varit utmanande och tagit tid. Men det har verkligen varit värt det och nu har vi kommit till en punkt där vi kan se allt det vi har utträttat, säger Håkan Häggström på Länsstyrelsen som leder projektet och även varit en eldsjäl i att skapa det.

Catch & release innebär att fisken försiktigt släpps tillbaka efter att den har fångats. Foto: Ingmar Eriksson

ETISKT OCH MILJÖMÄSSIGT HÅLLBART

En etisk kod som de medverkande länderna har enats om borgar för högkvalitativa och säkra fiskeupplevelser. Men även, vilket gör samarbetet unikt, en hög etisk och miljömässigt hållbar standard. Bland annat innebär det restriktioner för mängden fisk som får tas med hem. Catch & release, dvs att fisken försiktigt sätts tillbaka efter att den fångats, praktiseras i huvudsak.

“
*Vi ser att
initiativet har
bidragit till en bred
kompetenshöjning och
kvalitetssäkring av
fisketurismen*

BLÅ TILLVÄXT = SATSNING PÅ SPORTFISKE OCH FISKEVÅRD

Under ett antal år har det funnits ett politiskt intresse för en så kallad blå tillväxt, framförallt påkallat från EU-kommissionens sida men även etablerat nationellt i Sverige och andra medlemsländer. I begreppet inkluderas inte bara hållbar utveckling och tillväxt för traditionella marina näringar som sjöfart och yrkesfiske, utan även exempelvis besöksurism.

Det var just att verka för en blå tillväxt som intresserade Länsstyrelsen och projektgruppen när projektet utformades. Ambitionen har hela tiden varit att fortsätta det angelägna miljö-

Miljön i de andra RetROUT-destinationerna skiljer sig markant åt från Stockholms skärgård. De polska och lettiska kusterna utgörs av långsträckta sandstränder, medan kustmiljön i Litauen och Estland är mer varierad. Där finns en rik mängd vattendrag, kullerstenstränder tar vid och bitvis växer tallskogen nästan samman med täta vassfält.

arbetet och samtidigt stärka och förfinna den fisketurism som sedan årtionden bedrivits av länets fiskeguider. Denna tanke fick snabbt intresse i andra länder och det tog inte lång tid förrän det nätverk av personer som idag utgör projektet hade skapats.

– Vi ser att initiativet har bidragit till en bred kompetenshöjning och kvalitetssäkring av fisketurismen i både Stockholms län

och i Östersjön i stort, säger Henrik C Andersson, som har arbetat i snart 20 år som länsfiskekonsulent på Länsstyrelsen.

STORA EKONOMISKA VÄRDEN

Det är stora ekonomiska värden som genereras av fisketurismen. Hur stora de är undersöks i projektet. Omkring tio miljoner sportfiskare finns i Östersjöregionen, bara i Sverige är det

Havsöring underifrån. Foto: Gustaf Almqvist

Restaurering av Vitsån, bilden i mitten visar slutresultatet.

uppskattningsvis 1,5–2 miljoner människor som årligen ägnar sig åt sportfiske i någon form. Även om inte alla dessa anlitar fiskeguider är potentialen och det ekonomiska värdet stort, och det ökar över tid.

VATTENDRAG OCH HAVSÖRING

Ytterligare en viktig del i projektet är att återställa eller på andra vis förbättra vattendrag som är viktiga för havsöringens lek. Därav namnet RetROUT (öring = trout på engelska). Även om man också fiskar andra arter såsom abborre, lax och gädda, är havsöringen fokus för projektet. Att stärka öringbestånden kan i flera destinationer direkt leda till ett förbättrat fiske.

Martin Olgemar, som är vatten-samordnare på Länsstyrelsen, har tillsammans med bland annat Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) utfört flera av de restaurerings-åtgärder som ingår i projektet.

– Genom RetROUT har vi fått möjlighet att jobba med länets vattendrag på ett sätt som vi annars inte hade kunnat göra, säger Martin.

UTBYTE AV KUNSKAP

Projektet avslutas i mars nästa år och då ska åtgärder ha genomförts i sammanlagt 12 vattendrag spridda i de olika länderna.

– Genom projektet ha vi fått ta del av hur åtgärderna ser ut i andra länder, som exempelvis i Estland, och på det sättet fått till ett utbyte av kunskap och erfarenheter mellan länderna, berättar Martin vidare.

Åtgärderna kommer att utvärderas och vara till grund för vägledning om hur vattendrag kan restaureras på bästa sätt och även hur människor i närmiljön kan involveras och bli delaktiga.

HOPP INFÖR FRAMTIDEN

Vi står nu vid ett vägskäl inför hur vi ska ta hand om vårt hav, dess fiskresurser och de näringar som är beroende av havet och fisken. Lyckade samarbeten, som de som har initierats genom projektet RetROUT, visar att det finns hopp. Dels genom att det skapas en länk mellan utveckling av besöks-näringsen och miljöarbete med koppling till havet och fiskresursen

och dels genom att personer med olika profession och uppdrag i länderna runt Östersjön börjar samarbeta och hitta gemensamma frågor och lösningar.

Som en av de svenska guiderna Peter Wällberg Berggren uttryckte det under en filminspelning om projektet:

”Min båt är mitt kontor och havet min arbetsplats. Det känns så bra att kunna träffa och samarbeta med andra som delar Östersjön som arbetsplats. Det här borde vi ha gjort för länge sedan!” ■

Projektet RetROUT

Projektet ligger inom EU:s program Interreg Baltic Sea Region och är finansierat av den europeiska regionala utvecklingsfonden, Havs- och vattenmyndigheten samt med marknadsföringspengar från Tillväxtverket. Total budget är 3,6 miljoner euro.

Projektet har 14 partner-organisationer och 28 associerade organisationer, spridda i sex länder.

På projektets hemsida, www.retROUT.org, finns information om kommande aktiviteter och resultat.